

VIZIUNEA CURRICULUMULUI NAȚIONAL: ATRIBUTELE GENERICE ALE TINERILOR CETĂȚENI

ACTIVITATEA 1:

Examinați atributele generice. Discutați și expuneți opinia dumneavoastră cu privire la următoarele aspecte legate de propunerile din CRCN-2015:

Cum putem asigura formarea atributelor generice?

- Ce trebuie să facem / să schimbăm în termeni de abordări și modalități de predare-învățare?

- Ce trebuie să facem / să schimbăm în termeni de evaluare?

- Ce trebuie să facem / să schimbăm la nivel de mediu școlar?

CRCN: Viziunea curriculară privind **caracteristicile esențiale** sau **atributele generice** ale tinerilor cetățeni ai Republicii Moldova este aceea de a avea un Curriculum Național apt să pregătească copii și tineri care:

- **sînt persoane cu încredere în sine și în propriile forțe**, își cunosc bine potențialul, gîndesc independent, se pot adapta la schimbări, demonstrînd autonomie și integritate morală;
- **sînt deschiși și doritori să învețe pe parcursul întregii vieți**, progresînd treptat și ajungînd la rezultate conform capacităților personale, pentru a fi capabili să facă față cu succes provocărilor unei societăți și unei economii ale cunoașterii și unui mediu în schimbare perpetuă;
- **sînt activi, proactivi și productivi, creativi și inovatori**, capabil să-și asume riscuri rezonabile, să comunice eficient și să lucreze eficient în echipe pentru binele comun;
- **sînt angajați civic și responsabili**, asumîndu-și conștient valorile general-umane importante pentru o societate democratică, își cunosc, apreciază și promovează identitatea culturală, sînt cetățeni activi, conștienți și angajați, care contribuie în mod eficient la dezvoltarea și prosperarea societății.

Atributele generice care pot permite fiecărui copil sau tânăr să aibă succes în învățare, în viața personală, socială și profesională se structurează astfel:

TABELUL 1: ATRIBUTELE GENERICE ALE TINERILOR CETĂȚENI AI REPUBLICII MOLDOVA

Persoanele cu încredere în propriile forțe demonstrează:	Persoanele deschise către învățarea pe parcursul întregii vieți demonstrează:	Persoanele active, proactive, productive, creative și inovatoare demonstrează:	Persoanele angajate civic și responsabile demonstrează:
<ul style="list-style-type: none"> • autocunoaștere, respect față de sine, încredere în sine, managementul sinelui. • respect față de cei din jur. • autonomie și integritate morală, adeziune la valorile morale general-umane. • gândire critică și comunicare asertivă. • atitudine pozitivă față de dezvoltarea personală și față de muncă. • abilități de luare a unor decizii pertinente și responsabilitate pentru deciziile asumate. 	<ul style="list-style-type: none"> • atitudine pozitivă și plăcere, interes și motivare pentru învățare. • analiză și reflecție asupra propriei învățări și implicare pentru optimizarea învățării. • stabilirea scopurilor proprii în învățare. • deschidere față de moduri noi de gândire și idei noi. • interes și implicare în activități de învățare formală, nonformală și informală. • efort pentru învățare rapidă și eficientă. 	<ul style="list-style-type: none"> • opțiunea pentru un mod de viață sănătos și activ, • comunicare eficientă în contexte variate. • colaborare eficientă, atitudine proactivă și contribuție efectivă în activitatea comună. • axare pe rezolvarea de probleme în mod creativ. • inițiativă și spirit antreprenorial, inovație și creativitate. • asumarea de roluri diferite, inclusiv a rolului de lider, în diverse situații / context sociale. 	<ul style="list-style-type: none"> • respect pentru lege, pentru drepturile și libertățile tuturor cetățenilor. • participare activă în viața socială, culturală, economică și politică a comunității, implicare în evaluarea problemelor complexe ale societății și rezolvarea acestora. • atenție, altruism, respect, generozitate și sprijin pentru ajutorarea persoanelor aflate în dificultate. • interes și implicare în dialogul intercultural. • preocupare pentru păstrarea și valorificarea tezaurului cultural și spiritual al Republicii Moldova și pentru promovarea acestuia în lume. • tendință de autorealizare în Republica Moldova.

ATRIBUTELE GENERICI PE NIVELURI DE ÎNVĂȚĂMÎNT

TABELUL 2. PERSOANELE CU ÎNCREDERE ÎN PROPRIILE FORȚE

Persoanele cu încredere în propriile forțe demonstrează:	La finele ciclului primar, elevii:	La finele ciclului gimnazial, elevii:	La finele ciclului liceal, elevii:
<ul style="list-style-type: none"> respect față de sine, autocunoaștere și încredere în sine, managementul sinelui. 	<ul style="list-style-type: none"> își cunosc și apreciază punctele tari și domeniile care necesită dezvoltare. 	<ul style="list-style-type: none"> au încredere în forțele proprii și sînt capabili să se adapteze la schimbări, producînd efecte pozitive. își pot pune în valoare competențele. 	<ul style="list-style-type: none"> își pun în valoare și aplică eficient competențele. demonstrează verticalitate și reziliență în situații dificile și adverse.
<ul style="list-style-type: none"> respect față de cei din jur 	<ul style="list-style-type: none"> manifestă respect și grijă pentru cei din jur. 	<ul style="list-style-type: none"> manifestă empatie pentru cei din jur, interesîndu-se de grijile și problemele acestora. 	<ul style="list-style-type: none"> se implică și oferă ajutor dezinteresat celor care au nevoie de aceasta.
<ul style="list-style-type: none"> autonomie și integritate morală, adevărate la valorile morale general-umane. 	<ul style="list-style-type: none"> pot distinge între bine și rău, între corect și greșit. 	<ul style="list-style-type: none"> demonstrează integritate morală, corectitudine, demnitate, onestitate. 	<ul style="list-style-type: none"> demonstrează curaj, iau atitudine și se implică pentru a apăra ceea ce e moral. își asumă valorile general-umane importante pentru o societate modernă liberă și democratică.
<ul style="list-style-type: none"> gîndire critică și comunicare asertivă. 	<ul style="list-style-type: none"> știu să pună întrebări pentru a înțelege mai bine o informație, pentru a-și forma o opinie. își expun liber și cu încredere ideile. 	<ul style="list-style-type: none"> respectă puncte de vedere diferite de ale lor. își formulează coerent punctele de vedere și le argumentează convingător. 	<ul style="list-style-type: none"> analizează și evaluează critic fapte, probleme, situații etc. comunică asertiv și persuasiv.

Persoanele cu încredere în propriile forțe demonstrează:	La finele ciclului primar, elevii:	La finele ciclului gimnazial, elevii:	La finele ciclului liceal, elevii:
<ul style="list-style-type: none"> • atitudine pozitivă față de dezvoltarea personală și față de muncă. 	<ul style="list-style-type: none"> • își exprimă / împărtășesc cu alții satisfacția și bucuria pentru rezultatele și succesele obținute. 	<ul style="list-style-type: none"> • explorează diverse domenii de activitate, în scopul creșterii personale. • își evaluează potențialul și își stabilesc preferințele. • aleg ocupații adecvate pentru timpul liber, conform aptitudinilor și intereselor. 	<ul style="list-style-type: none"> • identifică și preiau modele/ experiențe de succes de dezvoltare personală din contextul local, național și universal. • își stabilesc scopuri concrete și realizabile, pentru a excela în viața personală, socială și profesională. • întreprind acțiuni concrete pentru a-și valorifica potențialul în vederea realizării scopurilor stabilite.
<ul style="list-style-type: none"> • abilități de luare a unor decizii pertinente și responsabilitate pentru deciziile asumate. 	<ul style="list-style-type: none"> • iau decizii, solicitând opinii și sfaturi. 	<ul style="list-style-type: none"> • iau decizii pertinente în mod independent. • argumentează deciziile luate. 	<ul style="list-style-type: none"> • își asumă responsabilitatea pentru deciziile luate și consecințele acestora în timp. • urmăresc consecvent realizarea deciziilor asumate.

TABELUL 3. PERSOANELE DESCHISE CĂTRE ÎNVĂȚAREA PE PARCURSUL ÎNTREGII VIEȚI

Persoanele deschise către învățarea pe parcursul întregii vieți demonstrează:	La finele ciclului primar, elevii:	La finele ciclului gimnazial, elevii:	La finele ciclului liceal, elevii:
<ul style="list-style-type: none"> • atitudine pozitivă și plăcere, interes și motivare pentru învățare. 	<ul style="list-style-type: none"> • manifestă curiozitate pentru a afla lucruri noi. 	<ul style="list-style-type: none"> • manifestă interes pentru învățare. 	<ul style="list-style-type: none"> • demonstrează seriozitate și perseverență în învățare.
<ul style="list-style-type: none"> • analiză și reflecție asupra propriei învățări și implicare pentru optimizarea învățării. 	<ul style="list-style-type: none"> • își exprimă opinia cu privire la modalitățile de învățare la care sînt expuși. 	<ul style="list-style-type: none"> • își cunosc stilul de învățare. • cunosc și aplică metode eficiente pentru propriul stil de învățare. • se implică activ în învățarea prin descoperire și cooperare. 	<ul style="list-style-type: none"> • determină resurse și instrumente care le facilitează învățarea. • facilitează activități de învățare prin cooperare pentru colegii lor.
<ul style="list-style-type: none"> • stabilirea scopurilor proprii în învățare. 	<ul style="list-style-type: none"> • cunosc domeniile în care au nevoie de sprijin în procesul de învățare • solicită sprijinul necesar. 	<ul style="list-style-type: none"> • își stabilesc scopuri în învățare. • își planifică procesul de învățare. 	<ul style="list-style-type: none"> • își evaluează rezultatele obținute și stabilesc scopuri noi în învățare. • își proiectează noi trasee de învățare.
<ul style="list-style-type: none"> • deschidere față de moduri noi de gândire și idei noi. 	<ul style="list-style-type: none"> • manifestă atenție și interes pentru opiniile altor persoane. 	<ul style="list-style-type: none"> • respectă moduri diferite de gândire și de învățare ale semenilor • participă activ la discuții și dezbateri 	<ul style="list-style-type: none"> • explorează informații privind moduri noi de abordare multiaspectuală a faptelor, fenomenelor etc.
<ul style="list-style-type: none"> • interes și implicare în activități de învățare formală, nonformală și informală. 	<ul style="list-style-type: none"> • participă activ la activitățile de învățare formală și nonformală oferite. 	<ul style="list-style-type: none"> • solicită și aleg activități de învățare formală și nonformală, în funcție de interese, capacități și nevoile de 	<ul style="list-style-type: none"> • se implică în organizarea și oferirea activităților de învățare formală și nonformală pentru colegii lor.

Persoanele deschise către învățarea pe parcursul întregii vieți demonstrează:	La finele ciclului primar, elevii:	La finele ciclului gimnazial, elevii:	La finele ciclului liceal, elevii:
	<ul style="list-style-type: none"> descriu situații de învățare informală cu care se întâlnesc în viața cotidiană. 	<p>învățare.</p> <ul style="list-style-type: none"> identifică situații și contexte de învățare informală din viața cotidiană, din perspectiva adecvării și utilității acestora. 	<ul style="list-style-type: none"> exploarează și valorifică posibilitățile de învățare informală existente în scopul dezvoltării personale, sociale și profesionale.
<ul style="list-style-type: none"> efort pentru învățare rapidă și eficientă. 	<ul style="list-style-type: none"> manifestă atenție și concentrare în procesul de învățare. 	<ul style="list-style-type: none"> selectează informația relevantă și semnificativă pentru scopul învățării. 	<ul style="list-style-type: none"> selectează, combină și utilizează diverse resurse, instrumente și modalități eficiente pentru prelucrarea rapidă și calitativă a unor volume mari de informație.

TABELUL 4. PERSOANELE ACTIVE, PROACTIVE, PRODUCTIVE, CREATIVE ȘI INOVATOARE

Persoanele active, proactive, productive, creative și inovatoare demonstrează:	La finele ciclului primar, elevii:	La finele ciclului gimnazial, elevii:	La finele ciclului liceal, elevii:
<ul style="list-style-type: none"> • opțiunea pentru un mod de viață sănătos și activ. 	<ul style="list-style-type: none"> • cunosc și aplică reguli ale unui mod de viață sănătos. 	<ul style="list-style-type: none"> • practică sistematic și cu plăcere activități motrice și sportive, în funcție de necesitate, interese și posibilități. • respectă un regim alimentar rațional. 	<ul style="list-style-type: none"> • sînt adepții unui mod de viață sănătos și activ, pe care îl promovează și îl practică, respectînd cerințele și principiile acestuia.
<ul style="list-style-type: none"> • comunicare eficientă în contexte variate. 	<ul style="list-style-type: none"> • cunosc și aplică regulile de comunicare corectă și eficientă în diverse contexte. 	<ul style="list-style-type: none"> • participă activ la discuții și dezbateri, argumentîndu-și opiniile și manifestînd respect pentru interlocutori. 	<ul style="list-style-type: none"> • își adaptează discursul comunicativ în funcție de contexte, situații, auditoriu, circumstanțe etc.
<ul style="list-style-type: none"> • colaborare eficientă, atitudine proactivă și contribuție efectivă în activitatea comună. 	<ul style="list-style-type: none"> • participă cu interes la activități comune cu semenii lor. • manifestă dorința de a-și ajuta colegii. 	<ul style="list-style-type: none"> • au abilități de lucru în grup. • se oferă să sprijine colegii. • contribuie cu idei și fapte la realizarea activităților comune, la obținerea succesului comun. 	<ul style="list-style-type: none"> • au abilități de lucru în echipă. • își asumă roluri și responsabilități concrete în cadrul echipelor. • își asumă responsabilitatea pentru obținerea succesului comun.
<ul style="list-style-type: none"> • axare pe rezolvarea creativă de probleme. 	<ul style="list-style-type: none"> • identifică probleme legate de viața cotidiană și învățare. • solicită și oferă ajutor la rezolvarea acestora. 	<ul style="list-style-type: none"> • propun și dezbat soluții pentru problemele identificate de interes comun. • colaborează la rezolvarea 	<ul style="list-style-type: none"> • au o atitudine proactivă în depășirea situațiilor de problemă • explorează modalități inovative de rezolvare a problemelor.

Persoanele active, proactive, productive, creative și inovatoare demonstrează:	La finele ciclului primar, elevii:	La finele ciclului gimnazial, elevii:	La finele ciclului liceal, elevii:
		problemelor.	
<ul style="list-style-type: none"> • inițiativă și spirit antreprenorial, inovație și creativitate 	<ul style="list-style-type: none"> • manifestă curiozitate pentru activități inovative. • manifestă creativitate în domeniile de interes. 	<ul style="list-style-type: none"> • manifestă spirit inovativ, propun soluții creative pentru activitate. • acceptă și demonstrează o atitudine pozitivă față de schimbare. • inițiază și implementează proiecte individuale și de grup. 	<ul style="list-style-type: none"> • au abilități de planificare, organizare și evaluare a activității. • identifică oportunități pentru dezvoltarea competențelor antreprenoriale. • manifestă flexibilitate și adaptabilitate la schimbare. • evaluează riscuri ale activității și acționează pentru diminuarea acestora.
<ul style="list-style-type: none"> • asumarea de roluri diferite, inclusiv a rolului de lider, în diverse situații / contexte sociale.. 	<ul style="list-style-type: none"> • se implică în activități de voluntariat. 	<ul style="list-style-type: none"> • inițiază activități de voluntariat. • identifică modele de lideri demne de urmat. 	<ul style="list-style-type: none"> • utilizează capacitățile de autoevaluare și autoanaliză a propriului potențial în cadrul unor activități concrete. • își asumă în mod conștient rolul de lider la organizarea unor activități sau proiecte, în funcție de pregătirea și competențele personale,

TABELUL 5. PERSOANELE ANGAJATE CIVIC ȘI RESPONSABILE

Persoanele angajate civic și responsabile demonstrează:	La finele ciclului primar, elevii:	La finele ciclului gimnazial, elevii:	La finele ciclului liceal, elevii:
<ul style="list-style-type: none"> • respect pentru lege, pentru drepturile și libertățile tuturor cetățenilor. 	<ul style="list-style-type: none"> • cunosc drepturile fundamentale ale copilului. 	<ul style="list-style-type: none"> • respectă legea, promovează drepturile și libertățile cetățenești în școală și în comunitate. 	<ul style="list-style-type: none"> • acționează asertiv în diverse situații și contexte sociale, în conformitate cu drepturile și libertățile cetățenești, promovând și cerând respectarea acestora.
<ul style="list-style-type: none"> • participare activă în viața socială, culturală, economică și politică, implicare în evaluarea problemelor complexe ale societății și rezolvarea acestora 	<ul style="list-style-type: none"> • demonstrează interes și participă la evenimente culturale și sociale din școală și din comunitate. • observă probleme cotidiene cu care se confruntă familiile lor, vecinii, colegii de clasă. 	<ul style="list-style-type: none"> • demonstrează interes pentru evenimentele din viața socială, culturală, economică și politică. • participă activ la viața socială și culturală a comunității, a localității. • identifică probleme din comunitate și își expun opinia despre acestea, sensibilizând factorii de decizie și comunitatea. • participă la proiecte de soluționare a problemelor din comunitate, 	<ul style="list-style-type: none"> • se implică activ în viața socială, culturală, economică și politică a comunității, a localității, a țării. • evaluează impactul implicării personale în dezvoltarea comunității. • inițiază proiecte de soluționare a problemelor de diferit gen din comunitatea lor și în afara acesteia, cu mobilizarea tuturor părților interesate.
<ul style="list-style-type: none"> • atenție, altruism, generozitate și sprijin pentru ajutorarea persoanelor aflate în dificultate. 	<ul style="list-style-type: none"> • manifestă interes pentru problemele persoanelor aflate în dificultate. 	<ul style="list-style-type: none"> • se implică în activități de voluntariat pentru sprijinirea persoanelor aflate în dificultate. 	<ul style="list-style-type: none"> • inițiază activități și proiecte pentru sprijinirea persoanelor aflate în dificultate.
<ul style="list-style-type: none"> • interes și implicare în dialogul 	<ul style="list-style-type: none"> • manifestă interes și respect 	<ul style="list-style-type: none"> • manifestă interes și deschidere 	<ul style="list-style-type: none"> • își cunoaște și apreciază propria

Persoanele angajate civic și responsabile demonstrează:	La finele ciclului primar, elevii:	La finele ciclului gimnazial, elevii:	La finele ciclului liceal, elevii:
intercultural.	pentru valorile și opiniile altor persoane.	pentru valorile culturale și tradițiile altor popoare. <ul style="list-style-type: none"> manifestă flexibilitate și corectitudine în dialog cu reprezentanți altor culturi. 	identitate culturală. <ul style="list-style-type: none"> manifestă înțelegere, respect și toleranță pentru diversitatea culturală, etnică și confesională. se implică în activități de promovare a identității culturale naționale, în raport cu identitatea culturală europeană și diversitatea culturală a lumii.
<ul style="list-style-type: none"> preocupare pentru păstrarea și valorificarea tezaurului cultural și spiritual al Republicii Moldova și pentru promovarea acestuia în lume. 	<ul style="list-style-type: none"> cunosc și respectă simbolurile naționale ale Republicii Moldova. cunosc tradițiile și obiceiurile populare principale din Republica Moldova, în diversitatea lor culturală, și participă la activități consacrate acestora. 	<ul style="list-style-type: none"> cunosc și apreciază tezaurul cultural și spiritual al Republicii Moldova, în diversitatea sa. participă la inițiative de protejare a patrimoniului național istoric și cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> inițiază proiecte de promovare a patrimoniului național istoric și cultural în comunitate, în țară și peste hotarele ei.
<ul style="list-style-type: none"> tendență de autorealizare în Republica Moldova. 	<ul style="list-style-type: none"> demonstrează prin comportament și fapte că își iubesc familia și patria – Republica Moldova. 	<ul style="list-style-type: none"> exploarează oportunități de autorealizare în Republica Moldova. 	<ul style="list-style-type: none"> sînt mîndri că sînt cetățeni ai Republicii Moldova, identifică și utilizează oportunități de autorealizare în Republica Moldova.